



Dato: 16. februar 2024

Fra/til:

Referent: Knut Johannes Sverre

Møteleder: Tonje Brenna

Saksnr.:

Til stede: Statsråd Tonje Brenna, AID
Statssekretær Ellen Bakken, AID
Cathrine Austrheim, Aleneforeldreforeningen
Lars Erik Andersen, Velferdsalliansen
Honoratte Muhanzi, Bibi Amka
Kitt-Anne Jorid Hansen, Rio Bodø
Elida Heløy, Velferdsalliansen
Elisabeth Simonsen, Batteriet Oslo
Avdelingsdirektør Vibeke Trålim,
AID/Velferdspolitisk avdeling
Seniorrådgiver Knut Sverre,
AID/Velferdspolitisk avdeling
Rådgiver Vilde Antonsen,
AID/Arbeidsmarkedsavdelingen

Utkast til referat - møte i Kontaktutvalget 16.02.24

Velkommen

Statsråd Tonje Brenna, AID, ønsket velkommen til møtet. Tema på dagsorden er spilt inn fra Samarbeidsforum mot fattigdom (SF). AID skriver referat.

Det ble foretatt en presentasjonsrunde blant deltakerne. Samarbeidsforum var representert ved sitt sekretariat og 4 av medlemsorganisasjonene. Innspillene framført på møtet hadde tilslutning av alle medlemsorganisasjonene.

Innspill til Stortingsmelding om sosial utjevning og mobilitet

Innspill fra samarbeidsforum ved Cathrine Austrheim fra Aleneforeldreforeningen

Austrheim holdt et innlegg med utgangspunkt i rapporten fra ekspertgruppen om fattige familier ledet av Mari Rege, og forumets vurdering av rapporten. Forumet støttet rapportens beskrivelse av de omfattende konsekvensene det har for barn å vokse opp i fattige familier, og at rapporten, sammen med nylig fremlagt rapport fra ekspertgruppen om betydning av barnehage, skole og SFO for sosial utjevning og mobilitet, vil danne et godt grunnlag for stortingsmeldingen om sosial utjevning og mobilitet. Forumet støttet videre ekspertgruppens vektlegging av tverrsektorielt arbeid lokalt og nasjonalt og

universelle tiltak, anbefaling om å ikke omprioritere mellom tjenester og ytelser, men ønsker en bredere drøfting av konsekvenser ved å målrettede ordninger spesielt mot utsatte barn og unge, samt at fattigdom i større grad bør forstås som et rettighetsproblem.

Hele innlegget til samarbeidsforumet er vedlagt referatet. Oppsummert er forumet opptatt av å øke nivå, forutsigbarhet og stabilitet i ytelsene herunder å øke og styrke barnetrygden. Det var ikke enighet i forumet om barnetrygd bør skattlegges eller ikke. Forslaget om å utrede avskaffelse av barnetillegg for å finansiere omlegging av barnetrygden støttes ikke. Avvikling av kontantstøtten støttes. Forumet ønsket en større prioritering av bolig som et sosialpolitisk område. Bostøtten bør bli mer forutsigbar, og forumet støttet ekspertgruppens forslag om å holde bostøtten fast i 6 måneder forutsatt utredning av mulige negative konsekvenser. Barnets beste bør vedtas som en del av særlovgivningen. Det ble også løftet mer overordnet å forenkle stønader og se hvordan de virker sammen, blant annet med henvisning til prosjektet Nye Mønstre som har eksempler på at familier mottar hele 4 til 5 stønader samtidig. Videre løftet samarbeidsforumet på tjenestesiden fram behovet for tett og helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier inkludert mer tverrsektoriell innsats, målrettet innsats mot levekårsutsatte områder, styrking av laget rundt eleven inkludert forslag til konkrete modeller som bør testes ut, styrking av helsestasjoners ivaretagelse av barn i fattige familier, samt tiltak for å øke deltakelse i fritidsaktiviteter. Forumet påpekte også at ekspertgruppen mangler fokus på noen særskilte grupper med behov for støtte, inkludert enslige forsørgere og støtteordninger til barnefamilier der den ene soner fengselsstraff. Det ble også påpekt at innvandrere i liten grad var omtalt i rapporten, og foreslått å innføre en «innvandrer garanti» for at innvandrere skal få den hjelpen de trenger.

Samarbeidsforum viste videre til at stortingsmeldingen kommer først våren 2025, og at det er for lenge å vente. De pekte på behov for tiltak allerede ifm. revidert nasjonalbudsjett for 2024, med økt barnetrygd og kontantytelser som prioriterte områder.

Fellesdiskusjon

Statsråd Brenna viste til at rapportene er grunnlaget for kommende stortingsmeldingen om sosial utjevning og mobilitet, og at regjeringen nå jobber videre med utgangspunkt i disse. Når det gjaldt innspill om innvandrere viste hun videre til den kommende integreringsmeldingen, og betydning av utdanning og arbeid for å bidra til sosial utjevning og mobilitet. På bakgrunn av erfaringene med høy innvandring fra Syria og Ukraina vet vi mer om hva som virker og ikke virker. Blant annet har programmet Jobbsjansen rettet mot kvinner med innvandrerbakgrunn gitt gode resultater, og i den nye opplæringsloven som trer i kraft til høsten ligger det noen muligheter i forhold til integrering, samt utvidelse av rettighetene til opplæring.

Statsråden viste også til forslaget fra Rege-gruppen om å skattlegge barnetrygd og ba om nærmere vurdering av dette forslaget fra samarbeidsforum, spesielt med tanke på

hvordan dette påvirker ytelsens universelle karakter og oppslutning om ytelsen. Samarbeidsforum viste til at det ikke var enighet i forumet om skattlegging var veien å gå. Av utfordringer rundt forslaget pekte de blant annet på behovet for å utrede hvordan det slår ut for de med gjeld.

Statsråden viste videre til forumets innspill om å føre en sosial boligpolitikk, og behovet folk har for stabile boforhold over tid. Hun viste blant annet til innlegg fra NAV i Bergen under innspillsmøtet i forbindelse med stortingsmeldingen i desember, og arbeid og erfaringer de har gjort for å skape forutsigbare boforhold over tid for familier. Samarbeidsforum viste til deres støtte til ideen om en tredje boligsektor, og utfordringen rundt uforutsigbarhet i leiemarkedet der man per nå kan kastes ut etter ett år. Det ble også vist til prisøkning på leie i kommunale boliger som medførte at beboer må søke igjen.

Statsråden påpekte videre på behovet for foreldrestøttetiltak som nøkkelen til forebygging. Barna er tett fulgt opp fram til de er 6 år, men etter dette er det lite direkte oppfølging av foreldrene, samtidig som skolen ikke har kapasitet til slik oppfølging. En ide kan være å legge til rette for nettverk og kursing for tenåringsforeldre. Forumet støttet ideen, men som et tillegg som ikke kan erstatte det offentlige. Utfordringsbildet rundt manglende kapasitet i kommunal sektor ble også fremhevet av samarbeidsforumet.

Statsråden viste videre til utfordringen rundt barne- og ungdomskriminalitet, og at foreldre ikke kobles på verken før, under eller etter en hendelse. Anekdotisk viste hun til at historien om hvorfor de som har kommet seg ut av slike kriminelle miljøer lyktes med dette var at «mamma sa det». Tettere kontakt med foreldrene vil derfor være et viktig forebyggende tiltak. Forumet støttet ideen, og viste til at e-post til alle ikke betyr at alle leser eller tenker at det angår dem. De understreket at oppsøkende arbeid er viktig, og tjenesters tilgjengelighet også utover ordinære åpningstider, gjerne i samarbeid med frivillige.

Innspill til stortingsmelding om arbeidsmarkedspolitik

Innspill fra Samarbeidsforum ved Lars Erik Andersen fra Velferdsalliansen

Innlegget til samarbeidsforum ved Andersen er vedlagt referatet. Oppsummert løftet samarbeidsforumet utfordringenene rundt:

- Mulig nedprioritert oppfølging fra NAV av personer over 30 år som en konsekvens av prioriteringen av de under 30 år.
- Komplisert regelverk for spesielt uføretrygdete knyttet til avkortning av lønnsinntekt, særlig for delvis uføretrygdete.
- Innspill om å øke lønnstilskudd til arbeidsgivere for å ta i mot domfelte i arbeidslivet etter soning.
- Viktig med kurs og veiledning, spesielt for de mellom 18 og 30 år, for å finne veien inn i arbeidslivet.
- Tilrettelgging for refleksjon rundt det å skulle tre inn i arbeidslivet etter soning er viktig for straffedømte.

- Tilrettelegging for soning på åpen avdeling i fengsel for å muliggjøre frigang og sysselsetting utenfor fengselet under soning.
- Bistå straffedømte med gjeldsrådgivning.
- Inngå intensjonsavtaler med ulike bedrifter som sier seg villige til å ansette tidligere innsatte.
- Målrette arbeidsmarkeds- og aktivitetstiltak mot ungdom i lavinntektsfamilier som står i risiko for å bli rekruttert av kriminelle gjenger.
- Øke fribeløp for lønnsinntekt ved mottak av uføretrygd, samt redusere trekkprosent over fribeløpet.
- Det bør i stillingsutlysninger oppfordres til å sende søknader selv om CV og utdanningskrav ikke er oppfylt, samt pålegg om å innkalle minst to med hull i CV-en til intervju , funksjonsnedsettelse eller manglende utdanning.
- Det bør innføres ordninger med anonyme arbeidssøknader så ikke navn stopper personer fra å komme på intervju.
- Innføre en lettere vei for å få godkjent kompetanse og skolegang fra andre land.
- Muligheten til midlertidige ansettelser i påvente av opphold er verktøy som bør innføres.
- Senke kravet om bachelor der det ikke er strengt tatt nødvendig i forhold til kompetanse.

Fellesdiskusjon

Statsråden takket for innspill til det videre arbeidet med stortingsmeldingen om arbeidsmarkedspolitikk. Hun viste til at både arbeidsmarkedet og de utenfor arbeidslivet har endret seg, og at det er for lav overgang mellom arbeidsmarkedstiltak og jobb. Det må være et mål at flere større bedrifter skal ta imot flere. Videre kan det tenkes nytt rundt blant annet innretning og bruk av lønnstilskudd. Samarbeidsforum viste til at lønnstilskudd må innrettes så det faktisk fører til flere ansettelser, og ikke kun kommer arbeidsgiverne til gode.

Oppsummering og avslutning ved statsråden i AID

Statsråden takket for møtet. Samarbeidsforum ba om at man ved neste møte orienterer om hvordan forumets innspill har påvirket politikkkutforming, noe statsråden bekreftet at skal følges opp.